

SLOVENSKI NAROD.

Izhaja trikrat na teden, v torek, četrtek in soboto, ter velja po pošti prejemati, za avstro-ogerske dežele ali v Mariboru s pošiljanjem na dom, za celo leto 10 gold., za pol leta 5 gold., za četrt leta 2 gold. 60 kr. Za tuje dežele za celo leto 12 gold., za pol leta 6 gold., za četrt leta 3 gold., 25 kr. a. v. — Za oznanila se plačuje od četiristopne petiti-vrste 6 kr. če se oznanilo enkrat tiska. 5 kr. če se dvakrat in 4 kr. če se tri- ali večkrat tiska. Vsakokrat se plača štempelj za 30 kr. — Dopisi naj se izvole frankirati. — Rokopisi se ne vračajo. — Uredništvo je v Mariboru, v koroški ulici hiš. št. 220.

Opraviništvo, na katero naise blagovilijo pošiljati naročnine, reklamacije, oznanila, t. j. administrativne reči, je v tiskarnici: F. Skaza in dr., v koroški ulici hiš. št. 229

Dopisi.

Iz Ljubljane. 11. jun. (Izv. dop.) Kakor vsaka politična stranka na svetu, tako ima tudi naša narodna nekoliko elementov v sebi, od katerih bi želeli, da bi boljši bili, da bi imeli več ljubezni do naroda do občnosti nego do samega sebe. — Ko smo otročjemu stanju narodnega gibanja odrasli, ko smo več ali manj nehali smatrati posamezne osebe za idejo samo, čule so se in se čujejo še in se bodo, ostre kritike, grajanja obsodbe. Če ne vsa, gotovo je večina teh grajanj izšla iz poštene, dobre volje, iz volje odpraviti vse škodljive, menj čiste vpljive, postaviti namesto sebične častilakomnosti, namesto osebnega samovladja — požrtvovalnost in podvrgavanje pod občno željo narodnega razumništva. To se je moralo goditi, in kakor že rečeno v tem listu: bolno meso se mora rezati, če prav boli.

In nij dvombe da nas boli. Pri zdravljenju prve bolezni si nakopavamo drugo. To je treba spoznati, prvič zato da bodemo pri zdravljenju — grajanji — previdnejši drugič zato, ker bode nehalo, ako jo le spoznamo in ne ignoriramo.

Jaz bodem to bolezen kar naravnost zaznamoval in jo imenoval morda ostreje nego se hvala Bogu sme dozdej imenovati: varujmo se širiti politično blaziranost, obupnost, apatijo, politični nihilizem!

Imam priliko precej ozreti se po Sloveniji in kaj vidim bolj često nego me veseli? Ta in oni, beroč nase polemike, naše graje, naše zagrizenosti, naše nezmožnosti, nedelavnost naših poklicanih, roke križem dene in pravi: saj ne bode nič iz nas, kaj se bom trudil.

Dobro in potrebno bi bilo, da se obrnemo proti takim in navajamo jih, da smatrajo stvar z višjega stališča, da je ne zamenjujejo z osobami. da ne pozabijo, ka je vsacega poštenjaka in mislečega človeka dolžnost delavno pomoči pri reševanju občnih stvari, da mora vsak zadostenja iskati v storitvi svoje dolžnosti v narodnem delu, da pa mora pred očmi imeti, kako smo vsi ljudje in imamo na sebi tudi nelepe človeške lastnosti, da mnogokrat pomagajo celo v božji previdnosti nevrredne osebe k vzvišenemu cilju itd. Isto tako se ne sme iz oči pustiti istinit, dosegljiv in vidljiv napredek naše stvari v zadnjih desetih letih, ogromno narasla upanja k dosegu našega cilja. Potem bodemo premagali vse neveselje do dela, pozabili osobne neugodnosti, katere vsacega v javnosti dolete, in bodro bodemo delali za to vzvišeno nalogo, da se bode barem našim potomcem bolje godilo nego se nam!

Iz Goriškega, 9. junija. [Izv. dop.] (V obrambo „Soče“. „Vaterl.“ dopisniku M. v št. 153.) Na Goriškem se zida namesto Slovenije — strašen kavs. Dopisnik v 153. št. „Vat.“ „vom linken Isonzo - Ufer“, 3. junija, zaganja kamenje na vse „Sočine“ družbenike in to s tako ošabnostjo, predrznostjo in nevednostjo, da mi nij h temu molčati mogoče. V istem dopisu odgovarja na vprašanje, ne bi-li se mogli kat. Slovenci goriške nadvladikovine s političnim društvom „Soča“, ki daje po njej imenovani tednik na svetlo, zadovoljiti, rekši, da to dobrim katoličanom nij mogoče. In sicer zato ne, ker stoji pod vodstvom moža, nad katerim se spodtikajo, a katerega zaslug

za vzbujenje narodnosti menda vendar noben gor. rodoljub zanehati ne more! In če je tudi res, kar mu podtikajo, zakaj nijso tisti „patriotje“ lansko leto, ko nij on društva vodil, k društvu pristopili, posebno tedaj, ko se je v občnem zboru 30. nov. l. l. o potrebni premembi družbenih pravil razpravljalo, pri katerej razpravi bi se bilo gotovo ozir jemalo na njih katoliško stališče? Jaz se drznem trjenje v dopisu 58. št. „Sl. Nar.“ ponačljati, da samo zato ne, ker nijso bili nikdar — razen g. Stresa — odločni rodoljubi! Napačni predsodek je tudi, da društvo je radikalno ali lažiliberalno. Da dosihmal nij poudarjalo izrečno kat. stališča, je sicer res, pa le zato ne, ker nij imelo ravno povoda zato. Nadalje dopisnik sega in vidi v srca družbenikov, ko pravi, da najiskrenejši udje „Soče“ so liberalni (t. j. po tistega mnenji brezverski ali ka-li?) in da, ako se tudi nekateri dobri katoličanje v društvu nahajajo, da so bolj „simple, gutmütige Leute“, katerim nijso težnje (Tendenzen) društva prav znane! Kaj pravi k temu natolcevanju podpredsednik društva, ki je duhovnik? Kaj ostali štirideseteri udje duhovniki, ki se v društvu nahajajo? Lep poklon to za tiste narodne duhovnike, katerim je poleg katoliške vere narodnost sveta in ki nijso ravno taki zeloti, kot oni „Vat.“ dopisnik, kateri bi rad vsled svoje napačne gorečnosti z glavo zid prodril. Čudo, da nij zraven še nasvetoval, naj bi nadvladniško redništvo one 40tere „liberalne, simple in gutmütige“ duhovnike suspendirati (iz duh. službe odpraviti) blagovolilo! Tako daleč je zapeljala dopisnika strast, da ne ve ali neče vedeti, da je med 240 družbeniki „Soče“ skoraj petina duhovnikov, ki so se tudi, kot on, celih 16 let šolali; in ostali družbeniki so vrli župani, pravdosredniki in menj ali več inteligentni, neodvisni možje slehernega stanja, katerim so gotovo težnje društva dobro znane; saj jih imajo v pravih društvu, katerih ima vsak po en iztis! In če nijso tudi vsi do poslednjega učenjaki, kaj za to? Ko bi vse vedeli in znali, bi ne trebalo nobenega takega društva, ker potem bi že vedel posamesni svoje narodne pravice braniti. Mar nij vsako tako društvo tudi šola za manj razumne in mlajše pa iskrene narodnjake? Čemu bi bilo sleherni drugo politično društvo, ako bi že vsi vse vedeli in znali in ko bi se tako brez nagona že sami ob sebi za narodne pravice potezali? Čuden res je isti dopisnik in strokovnjak v rodoljubji! Priporočil bi mu, naj bi priobčil obširno brušuro o rodoljubji, kakor ga on umeva, da nas o „napačnem, zlogasnem“ rodoljubju „Sočanov“ prepriča.

Dalje pravi dopisnik „Vat.“ da se tednik „Soča“ spisuje v duhu mladostov. „Slov. Nar.“ in češke „Politik“, in da se zaradi tega ne more pravim katoličanom priporočati. Če so že res kdaj „Soča“, „Slov. Nar.“ in češka „Politik“, gnjile razmere in nagnjusne sebičnosti človeškega rodu med nami kazali, kdo rodoljuben in pošten za to sme te liste ostalim pseudoliberalnim nemškimi časnikom primerjati? Mar se ne sme več na svetu spoznana resnica gosti, ker se dobiva zato le gôslu za ušesa? Da potrebujejo goriški Slovenci po izgledu drugih kat. narodov svojega društva in organa, nad tem se nij oni „Nar.“ dopisnik v 58. št. kar nič spodtikal, ampak le trdil, da nijso gospodje podpisatelji — razen g. Stresa — v

narodnem obziru stalni in odločni, sodeč jih po njih dosedanjem delovanji, in da hočejo s tem le „Sočo“ izpodriniti! Č. g. Stres pa néma kot 25 let star in še le drugo leto službujoč duhovnik dovolj skušnje pri vsej njegovi dobri volji in bistri glavici. Pa vendar so se večidel le zaradi njegovega podpisa in njegovega dosehmala neomadeževanega rodoljubja duhovniki v novo družbo vpisali in podporo za novi časnik obljubili. Njegov podpis k temu podvzetju je bil neobhodno potreben, sicer bi se bilo malo na one „tako ali tako, manj ali več odvisne gospode“ izdalo in isto početje bi bilo skoraj nemogoče, kolikor sem od mnogih duhovnikov slišal. Pa naj tudi ne zamolčim, da je on bil in je menda še družbenik „Soče“, kateri list je že z raznimi dopisi podpiral. Kako se bo odsehmalo vedel, bomo videli, ker se nek namerava njemu uredništvo novega časnika izročiti. — V nadaljnjem dopisu v „Vat.“ trdi dopisnik, da so ugovori proti onim peterim duhovnim gospodom ničevi. Da so isti možje v svojem poklicu strokovnjaki in za kat. pol. družbo sposobne moči, tega jim nij „Nar.“ dopisnik odrekal, ampak le, da isti 4 dosihmal niso bili odločni narodnjaki, kar je pri društvu, katero se ima poleg vere „tudi“ za narodne pravice potegovati, glavna stvar. Suhoparno učenjastvo pa brez istinitega in nesebičnega rodoljubja nam ničesa ne hasni, marveč škoduje, ako se le vse „ab ego“ sodi. (Takim suhoparnim učenjakom bi jaz priporočal čitati „Zore“ 11. list, str. 156: „Poglavje o ljubavi domovine“, katerega je neki „simpler in gutmütiger“ „Sočan“ spisal, kateremu nijso težnje „Soče“ — kakor pravi „Vat.“ dopisnik — prav znane!) Kar trdi nadalje isti zelotni dopisnik „Vat.“ da si je „Soča“ svesta, „da se nema s tako vrlimi močmi ponašati in vpravljati, — hinc illae lacrymae“, utegne v nekakošnem oziru res biti. Pa vprašam jaz, kdo je temu kriv, mar „Soča“, ki je mnogo storila ali vsaj storiti si prizadevala, da bi vsi složno narodno ledino razoravali? Ali ne ravno tisti, ki so se že v začetku njenega ustanovljenja iz čudnih razlogov in neopravičenih predsodkov proti njej in njenemu delovanju zarotili in „gewehr beim fuss“ držali, in ki odsehmalo vedno očitno in skrivno nanjo kamenje mečejo? Posebno se je v tem slepem sovraštvu do „Soče“ Domovinina in vladna stranka odlikovala, ki bode brž ko ne na novo društvo in njegov organ vpljivala, kakor se po raznih kotih šepetá.

H koncu istega „Vat.“ dopisa pravi M., da se v goriške kronovine štirje jeziki govore, namreč: slovenski, italijanski, furlanski in nemški. (O nemštvu se na Goriškem skoraj ne more govoriti, ker razen morda nekaterih 300—400 nemških naseljencev, penzionistov, uradnikov in kacij trgovcev v Gorici nij o Nemcih sledu na Goriškem, izvzemši ako se hočejo sem že poslovenjene vasi: Nemške Rovte in Podbrdo na Tmnskem prištevati!) Iz tega razloga — pravi — je bil latinski (t. j. neutralni) jezik, uradni jezik redništva od nekdanj, ker tega vsi duhovniki umevajo. To nij čista resnica, k čemur mi lahko vsi duhovniki, ki dopisujejo in dopise od redništva dobivajo, pritrdijo. Kajti poleg latinskega, se je pogostoma slovenski duhovščini dopisovalo po nemški, a laški duhovščini pa se je od nadvladniškega redništva laški dopisovalo, kar se še vedno godi, in se bode godilo, dokler ne bode slovenskih vladistev duh

Strossmajerjev, kot oni sv. Cirila in Metoda prešini. Dopisnik „Vat.“ tudi pravi, da bi bilo težko vsakemu v materinščini dopisovati. Ako se je dosegmal pogostom Lahom po laški, a Slovencem pa po nemški dopisovalo, mar nij $\frac{2}{3}$ slovenskih prebivalcev na Goriškem dovolj, da bi se jim vsaj to, kar se Lahom v laščini, tudi slovenski duhovščini v slovenščini dopisovalo? In mar nij to narobe svet, da duhovni uradi, kateri v svojem poklicu in službi v pridigah, naukah in v spovednicah in sploh v občenju s slovanskim ljudstvom slovenščino rabijo, v tujem jeziku med soboj, posebno pismeno občujejo? Zakaj li drugi katoliški narodi v materinščini občujejo, kakor Madžari in Nemci in vsi ostali? Magjari celo krstne liste tudi za rabo izven Magyarorszaga v magjarsčini spisujejo, in mi Slovenci ne bi smeli vsaj v svojih mejah slovenščine rabiti? Mar velja tudi tu za Slovence: „quod licet Jovi non licet bovi“?

Kar pravi nadalje dopisnik, da ima nadvladiško redništvo ravno tako slovenske moči kot jih ima „Soča“, tudi tega nij sploh „Nar.“ dopisnik odrekal, ker ve, da je med njimi razen g. kancelerja Štef. Kafola, (a piše se uradno „Caffou“), ki je sposoben v vseh 4 jezikih, laščini, latinščini, nemščini in slovenščini uradovati, tudi monsig. Globočnik slovenščini kos in menda tudi g. kancelist M. Kravanja. Pa ravno to je napačno in žalostno, da ti svoje znanje tako redko kdaj na dan prinašajo! Kajti kaj pomaga beraču, ako plava bogatin v vsej obilnosti in se ponaša s polnim trebuhom, ako pa lačnemu revežu ničesa od svoje obilnosti ne podeli? Da kdaj pa kdaj velečast. redništvo kako drobtinco v slovenščini napiše, je tudi res, pa samo v toliko, da „slovenski pes“ preveč ne laja. — In poslednjič pravi dopisnik, da nij potrebno, da g. pisarniški vodja spisuje časniške članke, česar mu „Nar.“ dopisnik še očital nij, ker ve, da je človek lahko rodoljub tudi, če nij sposoben spisovati časniških člankov. Potrebno pa je bilo in menda bode še v neovrgljivi dokaz (?) rodoljubja ravnatelja nadvladiške pisarnice, da je spisal in bode še napisoval v laščini in nemščini toliko papirja, da ga ne bi in ne bode mogel noben niti paduanski niti drugi kraški osel ali mezeg na svojem hrbtu nesti!

Še to, kar sem ravno izvedel! „Soča“ je tudi v vzajemno spravo pripravna, da bi vsaj obe družbi en organ imele in se ga po volji posluževali, in tudi na vse drugo, kar bi utegnili služiti v resnični hasek in napredek slovenskega naroda. Ali ona „zelotna“ stranka se nij hotela in se neče niti v dogovore s „Sočo“ ali njenim odborom spustiti, ker meni popolnoma „Sočo“ in njeno pol. društvo ignorirati. Potem bomo se ve da kmalu prišli do sezidanja Slovenije, ako bo v politiki eden vlekel na levo drugi na desno! Da bi tako ne, voz slovenske politike bo padel po tem, kot se kaže neogibljevem razporu trdovratne zelotne stranke v jarek iz kterega ga bode težko rešiti mogoče. To bode začetek in podoba žalostne poljske zgodovine v 18. stoletju, na jugozahodni meji Slovenije in po pravici nas bodo ostali slov. bratje pomilovali pa tudi s polnim pravom „južne Poljake“ imenovali. Tako žalostno stoje zdaj razmere na Goriškem, ter nij čuda, ako pademo zopet v bodoče v deželno zastopstvo „Domovininim“ in vladnim mamelukom v žrelo. To se lahko zgodi, ker ona stranka poleg vere ne poudarja in ne bode povdarjala načela: „salus Sloveniae suprema lex“, kakor ga je dosegmal „Soča“ poudarjala. Zgodovina bode naše nesložno ravnanje sodila in ga vrstila med črne liste naše tužne domovine „od nikogar spoznane in spoštovane“. Sicer kličem še enkrat obema strankama in voditeljem: Videant consules, ne Slovenia detrimentum capiat.

Iz Dunaja 10. junija (Izv. dop.) V ponedeljek 17. t. m. bode napravil „slovanski spěvacký spolek (društvo)“ v zvezi z društvoma „Lumir“ in „Slavoj“ in drugimi slovanskimi društvi na Dunaji v Zobelovih prostorih, koncertno

besedo za po povodnji poškodovane Čehe. „Slovanský spěvacký spolek“, v katerem je tudi več tukajšnjih Slovencev, si je pridobil med dunajskimi Slovani in tudi Neslovani veliko priljubljenost in gotovo smemo pri sedanjem koncertu glede na njegov ljudomili namen še večjo udeležitev od strani občinstva pričakovati, kakor je to v navadi pri izvrstnih koncertih tega društva, kateremu je posebno vrli njegov pevovodja in skladatelj prof. Förchtgott-Tovačovský častno mesto med dunajskimi pevskimi društvi pripravil. Včeraj je imelo drugo tukajšnje slovansko društvo „Pokrok“ besedo na korist nesrečnikom v Čedah, pri kateri se je med drugim ena češka igra predstavljala. V obče pa Vam morem poročati, da slovansko društvovanje na Dunaji lepo cvete. Do sedaj sem eden in dvajset slovanskih društev tukaj našel in kadar mi bode mogoče, o vsakem glavne date izvedeti, jih bodem sestavil in Vam poslal poseben spis o njih.

Jutre bode dvorno gledališče za opere vsled Najvišjega ukaza dalo opero „Lohengrin“ od Rih. Wagnerja in bode čisti donesek predstave naklonen v nesrečo prišlim Čehom.

Schwender, lastnik vsakemu, ki je na Dunaji bil, znanih prostornosti za veselice: „Colosseum“ v predmestju Rudolfsheim in „Neue Welt“ v Hietzingu za Schönbrunom, namerava napraviti velikansko svečanost v „Neue Welt“, katere čisti donesek bode nesrečnim Čehom posvečen. Še eden posestnik javnih zabavališč je izrekel, da je pripravljen prepustiti svoje prostornosti za naprave v prid bratom na Češkem. To pa je eden zastopnikov starodunajskega „vtipa“ in veselosti, gledališčni ravnatelj Fürst. Češki pisatelj Müller je imenovanega moža naprosil, naj mu brezplačno prepusti gledališče v Jožefovem mestu za češke predstave in Fürst je rad privolil. Müller se je pogovoril z nekaterimi diletanti in tako bodo Dunajčanje — „dös is oba scho's Höchsti!“ — doživeli češke igre na odru svojega mesta. Prepričan sem, da bode gledališče dobro obiskovano. Šlo bode vse, kar češki jezik razume, k predstavi in na Dunaji na vsakem ogla slišiš češko govoriti. Mnogi dunajski tri-, četiri- in večstopni hišni posestniki se bode pri tej gledališni predstavi spomnil na oni čas, ko je kot čevljarski učenec ali krojaški pomagac prišel na Dunaj, kjer mu je potem njegova delavnost bogastvo in srečo pridobila. Pravi Dunajčan starega donavsko-feaškega rodu pa bode imel „Hetz“ in zadovoljno bode po predstavi šel v svojo navadno gostilnico, tam sedel na stol, na katerem vselej samo on sedi in pil iz čaše, katera je samo zanj pripravljena.

H koncu naj še pristavim eno politično. Zdi se mi namreč pomenljivo, kar piše denes eden tukajšnji odločno ustavoveren časopis o ustavoverni stranki, „Morgenpost“ namreč. „Oficijozna janičarska muzika — piše „Morgenpost“ — postaje ljudem sitna. Ako je res v ministerstvu Auersperg vsa državniška modrost združena, ako obstoji največja stanovitnost v mišljenju v tem, da se ministerstvu prah z nog liže: tedaj nij razvideti, zakaj se politični diskusiji še opravičenost priznava, zakaj parlament svoje polnomoci ne popusti in z nujnim predlogom knjeza Adolfa Auersperga za državnega diktatorja ne izbere? Ustavoverne stranke nij nikoli velik političen nazor vodil, nikoli je nij iskreno domoljubje navdajalo, neomahljivo politično prepričanje nij nikoli bilo njena last. Ustavoverna stranka pač ne misli na osodo države. Ministerstvo Auersperg je samo eksperiment in kadar enkrat parlamentarska reforma na dan pride, doživelo bode ministerstvo nemile dneve“. Tu je tedaj nov dokaz, kako se ustavoverci zaporedoma od ministerstva obračajo“.

Politični razgled.

Za Avstrijo in posebno za nas Slovane škodljivo novorojeno prijateljstvo Italije z Nemčijo, izvira kakor znano od tod, ker se Italijani boje, da bi Francoska podrla osnovano itali-

jansko edinstvo. Ne od srca, temuč za to se bližajo Italijani Nemcem, ker so ti neprijatelji Francozom. Po drugi strani se tudi italijanska dinastija boji republike, torej se odvrta od francoske republike in bliža nemškemu absolutizmu. Francoski listi posebno vladni „Bien Public“, so porogljivo govorili o italijansko-nemškem prijateljstvu. Italijanske novine „Perseveranza“ in „Nazione“ in „Gazzetta d' Italia“ odgovarjajo pikro. Poslednji list pravi, da Italija sicer želi miru, da pa bode prijateljica Nemčije tako dolgo, dokler se ima bati teženj francoskih, ki hote Italiji Rim zopet vzeti.

Že v zadnjem listu smo omenili kako si mislijo ustavoverci direktne volitve za državni zbor, namreč da hočejo število poslancev na 400 pomnožiti in sicer tako, da največ pomnoženja dobodo mesta na, škodo kmetom. „Deutsche Zeitung“ nam pove, da je ta predlog izumel sam mogočni dr. Herbst. Obširnejše o tem predlogu, ki računi samo to, kako Slovane še v večjo in krivičnejšo manjšino spraviti na državnem zastopstvu kakor so, hočemo govoriti, kadar se o njem oglase tudi mero-dajnejši drugi listi.

Češka „Politik“ govori o Oreškovičevi brošuri „slovenska zadruha“ in dolži, da je O. pisal to brošuro v tujem naročilu in ne v korist slovansko. „Nekaj je v evropskem zraku — piše „Pol.“ — kar izgleda kakor koalicija nameravana proti Rusiji, katere koalicije bi se udeležila Avstrija (!) Italija, Turška in tudi Švedska. Da bi Francoska ne mogla braneč vmes seči, morala bi se stvar požuriti. Potovanje pruskega princa v Italijo in v Turško, nasločnost italijanskega princa v Berlinu, kakor tudi počitek Bismarka v Varzinu so osodna znamenja“. Torej bi bil „Slovan“ Oreškovič baš v tem trenutku panrusizem poudarjal, da bi Bismarku potrebne dokaze pripravil. Tudi srbski vladni list „Jedinstva“ pravi, da je ta Oreškovičeva brošura „magjarsko jajce“ in da je srbska vlada ne odobrava. Da je Oreškovič nekda Andrašijev agent bil, to je znano. Kasneje se je bil javno vsake zveze z njim odpovedal. Po tem tacem morda nij resnice govoril.

Nemški porotniki v Mostu (Britx) so češkega urednika Černy-a v tiskovni pravdi nekrivega spoznali, torej se ne dali rabiti ustavoverskim judom za policaje.

V zadnji francoski narodni skupščini je že dalje časa posvetovanje o tem, kako osnovati močno vojsko. 8. t. m. je govoril predsednik republike Thiers za to, da bodo vojaki imeli služiti pet let ne samo tri, kakor so drugi hoteli. Ta nasvet je bil s 462 glasi proti 228 sprejet in pomenja toliko kakor ohranjenje dosedanje vojske in ne uvedenje narodne splošne vojne dolžnosti. To je morda škodljivo za Francosko.

Razne stvari.

* (Iz Gorice) izvemo, da se hoče novi slovenski časopis „tudi“ - narodnjakov imenovati „Glas“. Za njegovo ustanovljenje in za ustanovljenje društva je v vsem času, od aprila sémkaj, subskribirana ogromna svota — celih 800 gl. — torej niti za kavejjo ne dovolj. Druge reči o tem pove naš današnji dopis iz Gorice. Na željo č. gospoda, ki nam ga je poslal, nijsmo ga ni krajšali ni spreminjali. Zatorej omenjamo tu, da morda g. dopisnik prečno vidi, če meni, da bode zelo pogumno za slovensko stvar početje teh separatistov, „tudi“ - narodnjakov. Odločni narodnjaki in Sočanje naj trdno stojé. Boj prinaša ognjenost in delavnost, nesebično tekmovanje pomnoži pridnost in varuje pred apatijo, ki je hujši protivnik narodnega napredka nego domači razporniki.

* (Izlet ljubljanskega „Sokola“ v Litijo in Šmartno.) Iz Ljubljane se nam piše: Šmartno leži v kotu med Litijo in Vagensperkom, krog in krog ga obdaje nizko gričevje z lepo ze-

leno obleko, dalje pak je videti onstran savske reke prijazna Sveta Gora. Šmartenski prebivalci so priprosti pa blagodušni, veseli seljanje, kateri so bili jako radovedni, kakošni so ti Slovenci v rudečih srajcah. V ta kraj je „Sokol“ napravil svoj izlet. O polu petih zjutraj je že vihrala njegova zastava po ljubljanskem mestu in mnogo naroda ga je spremljevalo na kolodvor, od kodar se je o polu šestih proti Zalogu in dalje proti Litiji odvozil. Na vseh postajah do Litije je bilo na kolodvorih mnogo ljudstva zbranega, katero je „Sokola“ pozdravljat prišlo. Nekoliko pred sedmim je vlak obstal v Litiji. — Možnarji so začeli pokati, množica, ki je „Sokola“ pričakovala, delati ovacije in živoklicev nij bilo ne konca ne kraja. Sokolov starosta g. dr. Zarnik je uredil, da se družba pomika po parih proti Litiji. — Od daleč je vabil zeleni trg prišle goste prijazno v svoje naročje, a vendar je bil „Sokol“ iznenaden, ko mu je prišedši na savskem mostu pred Koblarjevo hišo jako okusno napravljenega slavoloka, stopilo navstric kakovih dvajset parov belo oblečenih deklic, potresajoč na pot pred nja cvetlice. „Sokol“ se vstavi in Jenkova gospodičina je v lepi slovenščini nagovorila Sokolovce, pripominjajoč jim, naj si bodo vedno svesti sinovi svoje slovenske domovine ter da si prizadevajo tej naši krasnej domovini dejanjem in besedo koristiti. Izrekši svoje veselje nad davno željno pričakovanim Sokolovim izletom, izrazila je nadejo, da ta izlet tudi ne ostane brez vsakršnega vspeha, ker bo gotovo imel veliko vpljiva na vse še premlačne sotržane, ter jih proti njihovej volji privabil v kolo zavednih sinov Slovenije. Končno je zaklicala ljubljanskemu „Sokolu“ v imenu vseh zavedno mislečih Litijčanov pristrčno „dobro došli!“ — Ko se je gospod Noll v imenu društva zahvalil za prijazen pozdrav od strani litijskega prebivalstva, stopal je „Sokol“ po trgu gori in doli spremljevan od obilne množice, katera ga je za vsak njegov korak s sto in sto živoklici nazdravljala. Možnarji so pokali in so utihnili še le, ko se je „Sokol“ vsedel k zajutreku pri županu Koblarju, kateremu gre za izvrstno njegovo postrežbo vsa čast in hvala. — Pri obedu bi ne bilo razen izvrstne postrežbe, izvzemši (slabo pivo in) govorov gg. dr. Zarnika, Jos. Nollja, Fr. Drenika in Žagarja, kateri so vsi v različnih varijacijah naglašali edinstvo med „Sokolci“, ali se pa spominjali prijaznosti Litijčanov, ničesar za omeniti. — Ob dveh je šel „Sokol“ na kolodvor pričakovat ljubljanske goste, katerih je prišlo nekaj nad 50 in med njimi večina gospodičin s poštanim vlakom. Sedaj je bilo treba nastopiti pot v Šmartno; naprej „Sokolova“ in zraven nje litijsko-šmartenska zastava, katera je Sokolcem že zjutraj naproti prišla, za njima „Sokol“ lepo v vrsti, dalje zadaj ljubljanski gôstje ter na posled domači ljudje in prebivalci okolnih vasi, pomikala se je procesija počasi čez Greben v Šmartno. Komaj se je zastava iz za griča prikazala, že so začeli vrli šmartenski fantje streljati. Pred prvo hišo pod slavolokom pa je bil Sokol sprejet od šmartenskih gospodičin, od katerih ga je gospodičina Adamičeva pozdravila in darovala njegovej zastavi krasen venec iz lipovega cvetja z besedami: „Venec nij sijajen, nij dragocen niti posebno lep. Toda dragi „Sokol“, sprejmi ga od svojih sestrâ, saj je vendar sestavljen iz nam Slovanom dragega drevesa — lipe.“ — G. Noll se je šmartenskim prebivalcem za ta pozdrav in gospodičinam za pomenljivi dar zahvalil ter izrekel željo, da bi Šmartensko-Litijska ravno osnovljajoča se čitalnica dobro napredovala, da bi vsak mož od prvega do poslednjega za uda jej pristopil, ter da bi tudi ljubljanskemu Sokolu v kratkem bila dana priložnost, udeležiti se kakove veselice omenjene čitalnice. — Na to je „Sokol“ stopal dalje in pri vsacem hipu je imel priložnost prepričati se o navdušenosti šmartenskih prebivalcev za domovinsko stvar in spoznati svojo izvrstno sprejetje od od njihove strani. Od vsake hiše so vihrale po 3—4 slovenske zastave, povsod se je kar trlo ljudstva, katerih „živio!“ in „slava!“ kar nij

prenehati hotela. Največja gnječa pa je bila na prostoru pred cerkvijo, kjer sta stala tudi dva mlaja, na njih pa priprava za telovadbo na dvojnem trapezu. — Sokolovci so se vstavili pri Vodopivcu. Začele so se najprej produkcije v telovadbi. Gg. Juvančič in Gintar, oba izvrstna telovadca, sta z različnimi figurami zbudila splošno veselje kmetijskega prebivalstva. Pevci so zapeli nekoliko pesmij, izmed katerih je bila narodna „Zagorski zvonovi“ s posebno zadovoljnostjo in pohvalo sprejeta. Potem se je nekoliko mladine razveseljevalo na keglišči, nekoliko pa — da bi bilo vsega dobrega nekaj — na plesišči. Na to so bile različne proste vaje Sokolovcev, izmed katerih posebno opomnim piramido, katero je naredilo 9 Sokolovcev. Ob šestih reče načelnik zatrobiti v rog — in Sokol je „stopal“ na žalost sebi in nekaterim gospodičinam, pa na neljubost tudi vsemu vaščanstvu, katero ga je notri do Litije z živoklici spremljalo. V Litiji se je dr. Zarnik zahvalil Litijčanom in Šmartencem za izvrstni sprejem in napil zdravico litij-skemu županu in vrlemu narodnjaku gosp. Koblarju. Težko smo se na kolodvoru ločili od vrlih Litijčanov in Šmartenčanov. Krasen je bil izlet. Sokolci se ga bodo vedno spominjali.

* (Iz Gradca) se nam 10. junija piše: Ob strašni elementarski nesreči na Češkem so se tudi tukajšnji Slovani pobrinoli, priteči svojim bratom na pomoč. V „Slovanski besedi“ se je nabralo pohiteč 50 gld., kateri so se že ubogim poplavlencem poslali. Nabira se še vedno naprej. Tudi kazališčne predstave v pomoč Čehom so se Slovani vrlo udeleževali; da celo koncerta v Puntigamovi dvorani bi se radi — ali gosposka ga je zadnji čas (zakaj?! ne ve nihče) — prepovedala. Slovan povsod brate ima!

* (G. Anton Šantelj), Slovenec, dozda suplent v Celji je imenovan za pravega učitelja na c. kr. gimnaziji v Gorici.

* (Na celjsko gimnazijo) pride za profesorja neki dr. Ferdinand Maurer. Ker je bil dozda na nemški gimnaziji v Budjevicah (Budweis), smemo prepričani biti, da je minister Stremayr osrečil Slovence na Štajerskem z novim trositeljem nemške „kulture“, da-si je za službo v Celji — več sposobnih domačinov.

* (Ustmeni izpiti zrelosti) bodo letos na gimnaziji v Mariboru 2. avgusta, v Celji 30. julija se pričeli.

* (Toča.) Iz Ljubljane se nam piše, da je ondi v pondeljek bila velika ploha ter je bila začela tudi toča padati, vendar ne toliko, da bi bila škodo naredila. Tudi pri nas je jako lilo.

* (Proti predilski železnici.) Družba za stavljenje železnice iz Trsta čez Loko v Launsdorf je izročila trgovskemu ministerstvu prošnjo za koncesijo, v kateri ne tirja nobene državne garancije za obresti, nego samo svobodo od davkov za 30 let.

* (Za loško železnico.) Piše se, da je predsednik kranjske trgovske zbornice gospod Šupan odpotoval na Dunaj, da bode podpiral peticije, ki iz Kranjskega za omenjeno železnico kompetentnim oblastim dohajajo.

* („Seljak“.) Tako je naslov poučni knjigi za kmete, katero je v hrvatskem jeziku spisal Vilko Švelac in jo izdaje naš rojak učitelj Francec v Varaždinu. Obsega 384 strani in velja trdo vezana 1 gld.

* (G. Fr. Grbič) naš rojak, pevec na zagrebškem narodnem gledišči, je nastopil kot gost v tržaškem gledišči. Tržaške novine jako hvale njegov lepi glas in dobro šolo.

* (Potreba narodnih tiskarnic.) Češka narodna stranka na Moravskem je gotovo večja, nego naša slovenska. Vendar zdaj že več časa slovanski Moravani nemajo nobenega organa. „Narodni“ tiskar v Brnu namreč, neki Šnajder, je v tistem času nenaroden postal, se začel pisati zopet „Schneider“ in ne hotel več tiskati „Moravske Orlice“ in „Stimmen aus Mähren“, ko je čul, da narodna stranka neče samo njega bogatiti, temuč novo narodno tiskarnico na akcije ustanoviti. Ker

so se tudi drugi ustavoverni tiskarji v Brnu dogovorili, ne tiskati slovanskega lista, so moravski Čehi zdaj brez organa, dokler delniške tiskarne ne ustanove.

* (Nova povodenj na Češkem.) Početkom tega tedna je na Češkem vsled strahovitih ploh nastala povodenj okolo Nahoda, tudi Višehrad in Košir pri Pragi sta mnogo škode trpela.

* (Ceste do železničnih postaj.) Iz Slovenske Bistrice nameravajo napraviti popolnem ravno cesto do železnice, da bode zveza imenovane mesta z železnično črto ležja; tam, kjer bodo ta nameravana cesta z železnico vkup prišla, se bode postavil nov kolodvor. Tudi iz Selnice hočejo napraviti novo cesto do postaje v Rušah na koroški železnici.

* (Visokorodni umetniki.) Princ Adolf Sayn-Wittgenstein-ski, ki ima lep tenorov glas, je že lani v berlinskih salonih s svojim petjem ugodne vspehe dosegel. Za bodočo sezono je angažiran za najznamenitejše koncerte v Londonu in bodočo jesen pojde koncertovat v Ameriko. — V Londonu živeči poljski knjez Poniatowski daje poduk v petju in je skladal opero z naslovom „Gelmira“, katero je londonsko občinstvo z entuzijazmom sprejelo. Prvo ulogo v tej operi je pela Adelina Patti; dasiravno se torej velik del navdušenja med občinstvom sme postaviti naračun slavne primadone, vendar je kritika knjezovi operi mila. Tempora mutantur!

* (O pruski miroljubnosti) glasno govore te-le besede berlinskega vojnega lista: „Tolažilno znamenje je, da se za vojsko nikjer toliko ne dela kakor v pruski armadi. Po letu 1866 se je, po srečni vojski, neumorno delalo za zboljšanje armade; dobri nasledki so se pokazali l. 1870. Ravno tako se dela zdaj marljivo v generalnem štabu in v ministerstvu vojne.“

* (Kraljev dar.) Kralj italijanski Viktor Emanuel je za one, ki so pri zadnjem izbruhu gore Vezuva v nesrečo prišli in katerih vkupna škoda znaša 731.000 frankov, poklonil 500.000 frankov. Poprej je že papež za poškodovane neapolitan-skemu nadškofu 8000 frankov izročil.

Gospodarske stvari.

Sviloreja na Dolenjskem.

— Iz Novega mesta se nam piše: Po več, sviloreji jako neugodnih letih, upajo naši svilorejci, da se bodo svilni črvi letos jako dobro obnesli.

Črviči gospoda Smolé v Grmu (Stauden), gosp. Zoréta v Novem mestu, ter drugih svilorejcev dajejo mnogo upanja, in bodo jeli kmalu presti.

Posebno lepi in zdravi so tudi, kakor vže sedem let zaporedom, letos črviči gosp. Janeza Povšeta, posestnika v Podborštu pri Mirnej peči, kateri so vže jeli presti. Dali bodo kaka 2 centa živih kokonov, ktere za seme jako priporočam.

Tudi Yama may — gosnice (hrastne sviloprejke) slavnoznane svilorejca g. Janeza Maha, posestnika v Slatenku, bodo se v gozdnej reji letos jako dobro obnesle. Več o tem prihodnjič.

Za stradajoče na Kranjskem smo sprejeli kot čisti donesek pri tomboli v zboru kat. polit. društva v Slovenjemgradu 4 gld.

Opravništvo Slov. Naroda.

P. T.

Elementarno-zavarovalna akcijska banka
z vloženim kapitalom

dveh milijonov goldinarjev

ima čast vabiti na zavarovanje proti

ognju in toči.

Premije se najceneje preračunijo.

Škode, ki se zgrade se kulantno likvidirajo in izplačujejo.

Natančneje pove vse

Agentura v Mariboru

pri gospodu

Anton Hoinigg-u,

privatna agencija in institut postrežnikov

„EXPRESS.“

(119—1)

Tiskar: F. Skaza in drugi.